

освещения и снижении плотности агрофитоценоза показатели жизнеспособности популяции амброзии резко повышались и растения высотой 20-40 см уже составляли 72-82% численности популяции.

В культурценозах самыми высокорослыми были растения амброзии высотой 20 см, и этот показатель не менялся в течение вегетационного периода. Динамика роста растений данного вида в естественных и искусственных фитоценозах в черте города тоже была разной.

Таким образом, самыми высокими показателями жизнеспособности характеризовались популяции *Ambrosia artemisiifolia*, занимающие вторичные сукцессии и межсегетальные фитоценозы. Уход за искусственными фитоценозами приводит к значительному снижению этих показателей.

ЛИТЕРАТУРА

1. Димитриев А. В. О находках карантинного сорняка амброзии полыннолистной в Украине / А. В. Димитриев, А. Н. Пузырев // Человек и окруж. среда: Тез. докл. 2-й Респ. конф. – Устинов, 1987. – 64-65 с.
2. Сотников В. В. Амброзия полинолиста – небезпечна карантинна рослина / В. В. Сотников, В. С. Зуза, Е. Т. Бахтиярова. – Харків, 2006. – 64 с.
3. Дзыбов Д. С. Фитоценогический метод борьбы с амброзией полыннолистной / Д. С. Дзыбов // Тр. зоол. ин-та, – 1989. – 229 с.

УДК 633.853.494”324”:631.559:631.51 (476.6)

МІКРАФЛОРА ГЛЕБИ Ў ПАСЕВАХ АЗІМАГА РАПСУ ПРЫ РОЗНЫХ ПРЫЁМАХ ЯЕ АПРАЦОЎКІ

Таранда М. І., Дудук А. А., Тарасенка П. Л., Чэрнэль А. Г.

УА «Гродзенскі дзяржаўны аграрны ўніверсітэт»

г. Гродна, Рэспубліка Беларусь

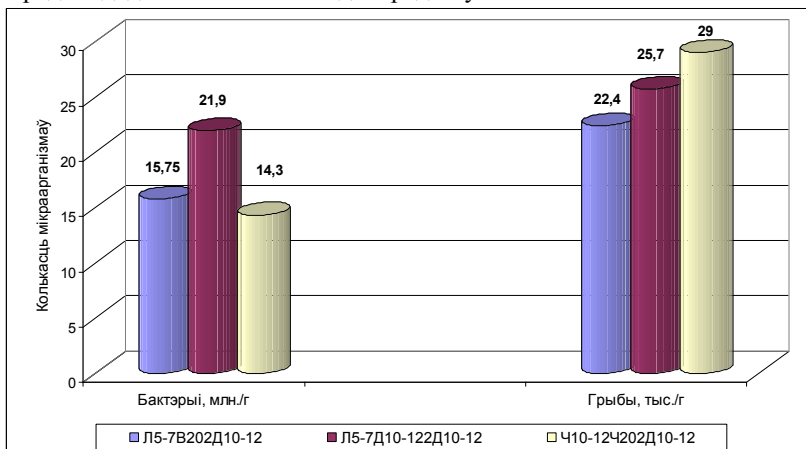
Вывучэнне сістэм апрацоўкі глебы ў севазвароце, распачатае ў 2010 г., працягвалася і на трэцяй культуры севазвароту – азімым рапсе, які ішоў пасля папярэдніх культур – аднагадовых траў і азімай трыцікале. Пад усе тры культуры на працягу іх вывучэння было некалькі варыянтаў выкарыстання сістэм апрацоўкі. Тут прадстаўлены вынікі ўплыву на стан мікрафлоры глебы толькі трох з іх. Азімы рапс – культура больш прадуктыўная, чым яравы. Для вырошчвання быў абраны яго гатунак беларускай селекцыі – «Дабрадзей», які мае найлепшыя паказчыкі як па максімальнай ураджайнасці (63,0 ц/га), так і па сярэдняй, атрыманай у гаспадарках Беларусі.

Вопыты праводзіліся на вопытным полі УА «ГДАУ» у Зарыцы. Глеба вопытнага ўчастка дзярнова-падзолістая рыхла супясчаная, з

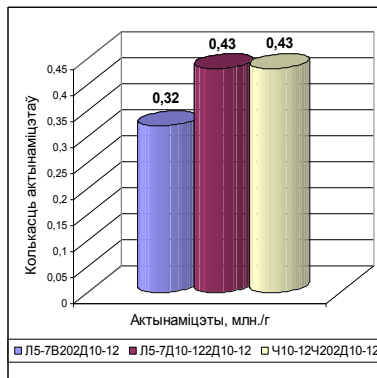
глыбіні 0,8 м падасланая марэнным суглінкам, мае наступную аграхімічную характарыстыку: рН (KCl) – 6,8; утрыманне гумусу 2,18%, P₂O₅ – 140-145 мг і K₂O – 170-175 мг на 1 кг глебы. Памер кожнай дзялянкі 120 м², уліковая плошча – 50 м². Глеба добра запраўлялася мінеральнымі ўгнаеннямі, асабліва азотнымі – P₆₀K₁₁₀N₃₀₊₁₂₀₊₈₀, для чаго выкарыстоўваліся такія іх формы, як аманізаваны суперфасфат, хларысты калій і мачавіна.

Вывучаліся тры сістэмы асноўнай апрацоўкі глебы: традыцыйная – Л₅₋₇В₂₀Д₁₀₋₁₂, дробная – Л₅₋₇Д₁₀₋₁₂Д₁₀₋₁₂ і чызельная – Ч₁₀₋₁₂Ч₂₀Д₁₀₋₁₂, дзе Л – лушчэнне, В – ворыва, Д – дыскаванне.

Для ўліку асноўных груп мікраарганізмаў у варыянтах вопытаў узоры глебы з глыбіні 0-20 см спецыяльным бурам адбіралі ў дзень уборкі азімага рапсу – у 2013 г. 19 ліпеня, ў 2014 – 17 ліпеня. У той жа дзень глебу высявалі на пажыўныя асяроддзі паверхнева, для чаго спачатку рабілі разбаўленні 1:10-1:10000. Улік плесневых грыбоў і дражджэй праводзілі на асяроддзі Сабура, для чаго выкарыстоўвалі 2-е разбаўленне, з 3-га разбаўлення высявалі таксама 0,05 мл на крахмала-аміячны агар (КАА) і з 4-га – на мяса-пептонны агар (МПА). Чашкі з пасевамі вытрымлівалі ў тэрмастаце пры 30°C. Бактэрыі улічвалі праз 2 сут., актынаміцэты і грыбы – праз тыдзень. Пры разліку колькасці мікраарганізмаў ў 1 г глебы рабілі папраўку на вільготнасць глебы, якая была ў дзень яе адбору. Намі былі атрыманы наступныя вынікі, сярэднія дадзеныя якіх за 2 гады прадстаўлены на малюнках 1 і 2.

Малюнак 1 – Уплыў сістэм апрацоўкі глебы ў севазвароце на сярэднюю за 2013 і 2014 гг. колькасць у ёй бактэрыяў і плесневых грыбоў

Малюнак 2 – Уплыў сістэм апрацоўкі на колькасць актынаміцэтаў

Мінімальная колькасць усіх мікраарганізмаў у глебе ўлічана ў выпадках, калі выкарыстоўвалася традыцыйная апрацоўка глебы з абаротам пласта. На фоне дробнай апрацоўкі (сярэдня слупкі) колькасць бактэрыяў была вышэйшай на 6,15 млн./г, актынаміцэтаў – на 0,11 млн./г і грыбоў на 3,3 тыс./г. Пры выкарыстанні двухузроўневай чызельнай апрацоўкі бактэрыяў у глебе становілася яшчэ менш, колькасць актынаміцэтаў заставалася на ўзроўні дробнай апрацоўкі і толькі для грыбоў гэты варыянт аказаўся найлепшым. 2014 г. быў больш спрыяльным для развіцця ў глебе бактэрыяў і актынаміцэтаў. Іх колькасць у залежнасці ад варыянта апрацоўкі была ў 2-4 разы большай. Колькасць грыбоў у глебе ўсіх варыянтаў наадварот была вышэйшай у папярэднім 2013 г.

УДК 634.737:581.19:522.4 (476)

ВЛИЯНИЕ МИКРОУДОБРЕНИЙ НА БИОХИМИЧЕСКИЙ СОСТАВ КОРНЕЙ И КОРНЕВИЩ ВАЛЕРИАНЫ

Тарасевич А. Г., Милоста Г. М.

УО «Гродненский государственный аграрный университет»

г. Гродно, Республика Беларусь

В связи с интенсификацией производства лекарственного растительного сырья в Беларуси, особую актуальность приобретает проблема улучшения его качества за счет увеличения содержания биологически активных соединений различной химической природы. В связи с этим в 2011-2013 гг. в КСУП «Совхоз «Большое Можейково» Щучинского рай-